

הליכות ג'יין בדרך אל הים

הים שלנו

30.4-2.5

‘הליכות חיפה בדרך אל הים’ מתקיימות במסגרת הליכות ג'יין, פסטיבל סיורים עירוניים בהשראת של ג'יין ג'ייקובס (1916-2006), מהכותבות המשפיעות על החשיבה אודות עירוניות ותכנון ערים. במסגרת הליכות ג'יין שהחלו בשנת 2006 והתקיימו בישראל ובחיפה החל משנת 2011, יספרו ‘הליכות חיפה בדרך אל הים’ את סיפור הקשר העירוני הייחודי של שכונות הים עם החוף ויגלו מחדש את צפונות הים והחוף.

הליכות חיפה בדרך אל הים’ מהוות חלק מהפרויקט הבינלאומי ‘הים שלנו’ (Mare Nostrum) בו שותפה חיפה. מטרתו היא להדק את הקשר בין העיר לים, בפרט בקרב הקהילות בשכונות נווה דוד, שער העלייה, עין הים ובת גלים. במסגרת פסטיבל לשנת 2015 יתקיימו סיורים ומסלולי הליכה בסימן הדרך אל הים. מובילי ההליכות הם תושבים, פעילים ואנשי מקצוע שיספרו סיפור אישי, מקצועי וחוויתי.

השתתפות וכניסה לאתרים ללא תשלום (למעט אפשרות נסיעה ברכבל בין סטלה מאריס ובת גלים).

שבת	שישי	חמישי	
טבע, הר וים - טיול למרגלות כרמליה הדרכה: עמית באום ועידן פיליפס, החברה להגנת הטבע			9:00
סובב רמב"ם הדרכה: אדר' נוף דפנה גרינשטיין	תל שקמונה הדרכה: ד"ר מיכאל אייזנברג		9:30
	עכו, החצר האחורית הדרכה: ריקי קקון		10:00
חוף בת גלים הדרכה: ירון כרמי	חוף שקמונה הדרכה: אגרונום חנוך בורגר		11:00
ארץ של ים: סיור במוזיאון הימי הלאומי הדרכה: סער נודל	"סובב עין הים" הדרכה: תושבי שכונת עין הים		12:00
	בי"ס נירים נווה דוד הדרכה: ד"ר עודד הרשקו		13:00
		המכון לחקר ימים ואגמים הדרכה: ד"ר דור אדליסט	15:00
אל הים בדרך סטלה מאריס הדרכה: אדר' גיא שחר			15:30
		40 שנה לשער העלייה הדרכה: אדריכלים גליה ויזר ומיקי מנספלד	17:00
		סדנת מקומיות הדרכה: "הקיימנים"	18:00

לרשימת כל ההליכות בחיפה: janeswalk.org/israel/haifa

עקבו אחר פרויקט "הים שלנו":

פירוט ההליכות

יום חמישי 30.4

בתוככי הספינה: סיור במכון לחקר ימים ואגמים

יום חמישי, שעה 15:00

המכון לחקר ימים ואגמים מעורר סקרנות רבה בקרב תושבי חיפה והעוברים והשבים לאורך החוף. האדריכלות הייחודית והמיקום המבודד מעניקים למכון תחושת מיסתורין ומשרים תחושה כי מדובר במתקן סודי. בפועל, המכון לחקר ימים ואגמים הוא גוף מחקר ציבורי הפועל לתועלת הציבור ומארח אלפי תלמידים וחוקרים בכל שנה. בסיור בתוככי המכון ד"ר דור אדליסט יפתח את דלתות המכון ויספר על המחקרים המתקיימים בו, על הבניין הייחודי והממשק בינו ובין הים.

ההליכה תעבור באקווריומים של יחידת החינוך ובקומות השונות של הבניין דרך גשרים, מסדרונות וגרמי מדרגות שתוכננו על ידי האדריכל דוד ינאי באופן המזכיר עיצוב ספינות, על מנת לתת לשהים בו תחושה של שהייה בלב ים. מחוץ לבניין נסייר ברחבות הניסויים ובחוף הסמוך למכון, היכן שניתן לחוש את האינטראקציה בין המבנה ובין איתני הטבע. בסיום ההליכה נעלה לתצפית מתל שקמונה הסמוך.

• **נקודת מפגש:** המכון לחקר ימים ואגמים, רח' יוברט המפרי (מעגלי)

• **מוביל ההליכה:** ד"ר דור אדליסט, אקולוג ימי במכון לחקר ימים ואגמים. בפרויקט "הים שלנו" בחיפה הוא מוביל את תכנית "תושבים עושים מדע", במסגרתה תושבי חיפה לוקחים חלק במחקר סביבתי בחוף שקמונה.

• **מספר משתתפים:** עד 20 איש

• **משך הסיור:** 120 דקות

• **להרשמה:** ד"ר דור אדליסט: טל' 052-5445049 מייל: blackreefs@gmail.com

משחק בקוביות: סיור אדריכלי במלאות 40 שנה לשכונת שער העלייה

יום חמישי, שעה 17:00

שכונת שער העלייה בחיפה, שתוכננה ונבנתה עבור עולים במסגרת תחרות בשנות ה-70, היא אחד הפרויקטים הציבוריים המפורסמים של משרד מנספלד-קהת הוותיק, שנוסד על ידי האדריכל חתן פרס ישראל פרופ' אל מנספלד. מנספלד ואדריכל דניאל חבקין תכננו אותה כ"משחק בקוביות", בדגש על מרחב ציבורי ידידותי להולכי רגל המופרד מתנועת מכוניות ועל אפשרות הרחבה עתידית אורגנית של השכונה באמצעות אותו מודול. לעולים הוצעו 3 טיפוסים דירות. החזיתות נצבעו בצבעים שונים כדי להוסיף צבע ולשם התמצאות קלה. כאן, לראשונה בארץ, השתמשו בחומרי בנייה שנוצרו במקום בעקבות פיתוח טכנולוגי חדש. ב-1978 תכנן מנספלד במקום גם גן ילדים ייחודי וצבעוני. מה עלה בגורל הרעיונות האדריכליים לאחר ארבעה עשורי חיים? אדריכלים מיכאל מנספלד וגליה ויזר שהיו חברים בצוות התכנון, יציגו את הרציונל שהוביל אותם ואת שותפיהם בתכנון השכונה, ויחשפו בפנינו חומרים מקוריים מהעבודה. נסייר בכיכרות הציבוריות ובקומות הקרקע של הבניינים, ונעמת את התכנית הוותיקה עם המציאות בשטח.

• **נקודת מפגש:** פינת הרחובות הרב רפאל אנקואה ושמאל בן צור, שער העלייה בחיפה (סיור מעגלי).

• **מובילת ההליכה:** אדריכלים גליה ויזר ומיקי מנספלד

• **משך הסיור:** 120 דקות

פירוט ההליכות

יום חמישי 30.4

סדנת מקומיות והכנה להליכות ג'יין עם הקיימנים

יום חמישי, שעה 18:00

סדנה העוסקת בהולדת השפה המשותפת, סביב היבטיה השונים של חוויית המקומיות החיפאית. דרך חשיפת החיבורים האישיים לרוח המקום ולדרך אל הים, נקבל השראה בנוגע ליכולת של אזרחים להיות שותפים ולהשפיע. בחלק הראשון של הסדנה נשוחח על החוויות המקומיות, ועל האופן בו תהליכים כלכליים חיצוניים השפיעו ושינו את נוף ילדותנו. החלק השני של הסדנה יאפשר למשתתפים לספר על עצמם, ולחוות מיומנויות הקשבה הבאות מחוץ לחיי היום יום שלנו.

"הסיפור הוא חלק ממה שהופך מקום לאי מקום. הסיפור מערבב זהות אישית וקהילתית ומספק הגדרה, קונטקסט, פרספקטיבה וזהות" (Archibald, 1995)

• מספר משתתפים: עד 30 איש

• נקודת מפגש: "בר גלים", יונתן 3, חיפה

• הגעה בתחבורה ציבורית: תחנת הרכבת בת גלים / קו 2 של המטרונית (600 מטר הליכה), קו 40/40 א מהדר

• מובילי הסדנה: תומר בן עמי- יזם חברתי, חוקר בנושא קיימות עירונית ומקומיות, מקדם התערבות השתתפותית במרחב הציבורי. בוגר תכנית עמיתית השל לקיימות, יזם ומנהל מיזם הקיימנים. מנחה קבוצות בתהליכי שיח השתתפותי- אמנות האירוח. מאיה רימר- עיתונאית ופעילה חברתית, מנחת קבוצות ואקטיביסטית, יזמית חברתית, מכשירה אקטיביסטים לעבודה מול תקשורת, דוברת גרילה. מתמחה בשיטת בנחיית הקבוצות The Art of Hosting. בוגרת קורס סוכני מעבר של מכון השל לקיימות. בר גלים הוא קפה-בר שיתופי המנוהל על ידי קואופרטיב אחוות גלים.

• משך האירוע: 120 דקות

• להרשמה: תומר בן עמי, טל' 052-2551032 מייל: tomer23ba@gmail.com

פירוט ההליכות

יום שישי 1.5

השכונה העתיקה ביותר בחיפה

יום שישי, שעה 9:30

תל שקמונה הוא אחד מן היישובים הקדומים ביותר בסביבתה של חיפה הידוע לנו מן המקורות. בשנות ה-60 וה-70 התל הקטן נחפר בעיקר בידי הארכיאולוג יוסף אלגביש המנוח, מטעם אגף המוזיאונים של עיריית חיפה. בשנים האחרונות נערך פרויקט ארכיאולוגי מחודש במימון ויוזמת קרן הכט ובניהול המכון לארכיאולוגיה שבאוניברסיטת חיפה. הפרויקט התמקד בהצלת השרידים הרבים שנחשפו בעבר והנגשת התל לציבור החיפאי כ"אי ארכיאולוגי" בלב הטבע העירוני.

הסיור יחל בעלייה לראש התל, בו נערוך תצפית ונכיר את השרידים הארכיאולוגיים שנחשפו בשנים האחרונות. נרד מן התל לכיוון הבריכה העגולה החצובה בשונית ממערב, ואולי נשכשך רגליים במים. נמשיך למכלול הבריכות התעשייתיות ונסיים בכנסייה המעוטרת רצפות פסיפס. נשמע על התכניות העתידיות לשילוב האתר בפארק, ונשוחח על השיקולים והדילמות שבין הנגשה לשימור.

- **נקודת מפגש:** חניית המכון לחקר ימים ואגמים, רח' יוברט המפרי (מסלול מעגלי)
- **הגעה בתחבורה ציבורית:** מתחנת המטרונית "עין הים" (קו מס' 1 וקווי אגד 110,111,112) יש לעבור את מסילת הרכבת במעבר התת קרקעי וללכת לאורך החוף לכיוון המכון לחקר ימים ואגמים, כ-200 מטר
- **מוביל ההליכה:** ד"ר מיכאל איזנברג, ראש פרויקט חפירות שקמונה וראש פרויקט חפירות סוסיתא. מרצה וחוקר בכיר במכון ובחוג לארכיאולוגיה, באונ' חיפה.
- **משך הסיור:** 90 דקות

צומח על הים - סיור בוטני בחוף שקמונה

יום שישי, שעה 11:00

חוף שקמונה, שהיה בעבר אתר השלכת פסולת ומוקד פשיעה בשולי העיר, הפך לפארק משגשג בשנים האחרונות, המוכרז כגן לאומי ושמורה ימית. עבודות הפיתוח של פארק הכט וחוף שקמונה הצמוד לו כללו עבודה מעמיקה ומאומצת לשיקום הצמחייה האופיינית לחוף, על ידי צוות משולב של אדריכלים ואגרונומים שתכנן לפרטי פרטים את השיקום, במטרה לשחזר תהליך טבעי - באופן מלאכותי.

האגרונום חנוך בורגר שהוביל את תהליך שיקום הצמחייה יוביל את ההליכה בשבילי החוף ויציג את תוצריו של תהליך השיקום. בדרך נשוחח על מאמצי השיקום, אשר דרשו מלבד עבודה אגרונומית, גם את הצורך "לשווק" צמחיה טבעית שאינה כוללת מדשאות ועצי פרי.

- **נקודת מפגש:** חנייה דרומית פארק הכט ליד משרדי הפארק (הסיור מעגלי)
- **מוביל ההליכה:** חנוך בורגר, אגרונום.
- מנהל חברת חנוך בורגר אגרונומים בע"מ.
- **משך הסיור:** 90 דקות

פירוט ההליכות

יום שישי 1.5

סובב עין הים

יום שישי, שעה 12:00

תושבי עין הים-ואדי ג'מאל החליטו למנף את השכונה המערבת, הידועה בקיום המשותף של תושביה, באמצעות סיור באתרים החשובים של השכונה ובשיחה מרתקת. בסיור נערוך תצפית על השכונה ועל תל שקמונה - תל א-ס'מק, נבקר בגינה הקהילתית, בפסיפס ובמערות הקבורה, בחוף הים ובין בתי התושבים. נשוחח על ההיסטוריה העתיקה והמודרנית של השכונה ועל החיים בשכונה כיום ונשמע סיפורי פולקלור מקומיים.

סובב עין הים הינו פרויקט קהילתי תיירותי שכונתי שהוקם ביוזמתם של תושבי שכונת עין הים בשיתוף מרכז קלור שלוחת מתנ"ס ליאו באק, תוכנית הדגל של אוניברסיטת חיפה והמחלקה לעבודה קהילתית בעיריית חיפה.

- **נקודת התחלה:** גינה קהילתית "דוכיפת", צומת הרחובות ז'ורס ופייר קינג.
- **נקודת סיום:** רח' התורן.
- **הגעה בתחבורה ציבורית:** ניתן להגיע בקווי האוטובוס 3 ו51, לרדת בתחנה של רחוב פייר קינג. במטרונית יש לרדת בתחנת עין הים וללכת מרחק של 700 מ'.
- **מספר משתתפים:** עד 30 איש
- **מובילי ההליכה:** תושבי השכונה חברי קבוצת "סובב עין הים"
- **משך הסיור:** 90 דקות.
- **להרשמה:** SOVEV4000@GMAIL.COM טלפון 0542171414 (בוריס)

בית ספר נירים

יום שישי, שעה 13:00

בית הספר נירים ממוקם בלב שכונת נווה דוד, המתמודדת מזה זמן רב עם מוניטין בעייתי כשכונת שוליים בחיפה. בית הספר היה מאז ומתמיד מוקד קהילתי וחברתי חשוב לתושביה, אך עם השנים הידרדר מעמדו, בין היתר בגלל פתיחת אזורי הרישום במערב חיפה והזדקנות השכונה, וכיום לומדים בו כ-120 תלמידים בלבד. עודד הרשקו, מנהל בית הספר בשנים האחרונות, דוגל בגישה מקורית לחינוך בשילוב בעלי חיים. דרך העבודה עם החיות בפינות החי הרבות בבית הספר, הילדים לומדים על עולם הטבע, ומתנסים בלקיחת אחריות וגם ברגשות של שייכות ואהבה. ההליכה תתקיים בתוך שטח בית הספר. במהלכה נשוחח על תפקידו של המוסד החינוכי בחיזוק הזהות העצמאית של הקהילה והשכונה, נכיר גישה חינוכית ייחודית שאותה מוביל הצוות החינוכי, ונתארח אצל בעלי החיים המתגוררים בבית הספר ומטופלים על ידי התלמידים. תושבי השכונה מוזמנים לסיור, לספר על זיכרונותיהם מהמוסד ועל הנעשה בו היום.

- **נקודת מפגש:** שער בית הספר היסודי נירים, המלך יהושפט 4
- **מספר משתתפים:** עד 30 איש
- **הגעה בתחבורה ציבורית:** קווים 3, 112 (תחנת המלך דוד/המלך שאול). קו 1 של המטרונית, תחנת נווה דוד (600 מ' הליכה)
- **מוביל ההליכה:** ד"ר עודד הרשקו, מנהל בית הספר נירים, הוא רופא כללי בהכשרתו, אשר לפני 8 שנים הגשים חלום ותיק ופנה מרפואה לעשייה חינוכית.
- **משך הסיור:** 90 דקות
- **להרשמה:** ינון גבע 054-6738524 yinnon@viaplan.co.il

פירוט ההליכות

יום שישי 1.5

עכו, החצר האחורית | בעקבות אמת המים

יום שישי, 10:00, 01.05.15

בחצר האחורית של העיר עכו, קיימים שרידי ציר אמת המים. טרם התפתחותה של העיר אל מחוץ לחומות, ציר אמת המים היווה ציר מרכזי בהוויה וקיומה של העיר. משמעותו הייתה חיים, וכפי שהוביל מים הוביל גם אנשים. אנשים שהלכו, התיישבו ופיתחו חקלאות לאורכו. בהמשך, עם התפתחות העיר ו"הגושים המודרניים" שבה, דרכי התחבורה ומסילת הרכבת, פעם אחר פעם הלכה נהרסה והתנתקה אמת המים מהעיר, נדרסה ונעלמה בנוכחותה מהמורכבות, התחושה והזהות העירונית. הסיור יתחיל בשרידיה הצפוניים של האמה, ימשיך על תוואי אמת המים אל העיר המנדטורית ויגמר בשערי העיר העתיקה. תוך התבוננות ושאלות שאלות בהדדיות, בקרבה הפיזית ובקונפליקטים הנוצרים בין העיר החדשה למופעה ההיסטוריים.

- **נקודת מפגש:** שער כניסה ראשי, מכללת גליל מערבי.
- **מובילת ההליכה:** ריקי קקון | ילידת העיר עכו | סטודנטית שנה ה' לאדריכלות במרכז האקדמי לעיצוב וחינוך ויצו חיפה.
- **משך הסיור:** 90-120 דקות

שבת 2.5

טבע, הר וים - טיול משפחות למרגלות כרמליה

יום שבת, שעה 09:00

החברה להגנת הטבע מובילה בשנים האחרונות מספר תוכניות הסברה על הקשר (והנתק) בין חיפה והים. הסיור יתחיל בהיכרות עם הנושא תוך הפעלה מהנה לילדים ולמבוגרים. נתחיל את הצעידה בשפך ואדי אזור השופע בפריחה אביבית (ובעיקר חלבולב השיח - צמח הגדל בישראל רק בנחלים אזור ושיח), ונמשיך לאורך צלע ההר של כרמליה לכיוון ואדי שיח. בדרך נעצור להתרשם מתצפית על חוף הכרמל בעמדות שמירה מתקופת המנדט הבריטי, ונדון בסוגיות הפיתוח על קו החוף תוך פעילות יצירה קלה. נסיים ביציאה מואדי שיח, ליד בריכות בוסתן כיאט.

מתאים לילדים מעל גיל 6 בליווי מבוגרים

שימו לב: החברה להגנת הטבע לא תישא בכל אחריות על הכניסה לבריכות בוסתן כיאט במהלך ולאחר הסיור. אזור בריכות הבוסתן מסוכן והמטיילים בלבד ישאו באחריות הכניסה לשם.

- **נקודת התחלה:** אכסנית הנוער, רח' צביה ויצחק 18, ליד הכניסה המערבית של מנהרות הכרמל.
- **נקודת סיום:** מפגש הרחובות מגורשי ספרד והמלך שלמה, שער ברוש של בית העלמין חיפה.
- **הגעה בתחבורה ציבורית:** קו מטרונות 1 - לרדת בתחנת מת"ם.
- **מובילי ההליכה:** החברה להגנת הטבע - עמית באום, מהנדס קיימות. עידן פיליפס, מתכנן ערים
- **משך הסיור:** 180 דקות.
- **להרשמה:** Info.spni.haifaarea@gmail.com

פירוט ההליכות

יום שבת 2.5

סובב רמב"ם: מחוף סמוי לחוף גלוי

יום שבת, שעה 09:30

תכנית המתאר לבית החולים רמב"ם סיפקה הזדמנות ייחודית לפתוח את החוף של בית החולים לציבור. עם פתיחתם של הרחובות המקיפים את בית החולים, התאפשרה הקמתם של טיילת ושביל אופניים חדשים לאורך החוף. בהליכה נשמע על תהליך התכנון של תכנית המתאר של בית חולים רמב"ם, נכיר את תהליך התכנון הנופי שהביא עימו מגבלות והזדמנויות, ואת הראייה הרחבה של עיריית חיפה לתכנון קו החוף של העיר, המתממשת כיום קטעים-קטעים. נבין גם את הלחצים והתמודדויות הכרוכות בתהליך, לחצים שנמשכו ונוספו גם תוך כדי הביצוע.

הסיור יעבור בקמפוס המערבי של בית החולים רמב"ם שנבנה על גג חניון תת קרקעי ופתח את חזית בית החולים לעיר. נלך לאורך הרחובות שסובבים את בית החולים, רחוב עפרון ורציף מרגולין, שעד לא מזמן היו סגורים לציבור כחלק ממתחם בית החולים. נתייחס לתהליך הריסת והסרת כל האלמנטים הבנויים שהיו ממוקמים על תוואי הדרכים החדשות והסתירו את הים. נשקיף דרומה לכוון רצועת החוף ה"משתחררת" מתחום בה"ד חיל הים ועוברת לרשות הציבור נבין את המגבלות וההזדמנויות שנתגלו בתהליך הפיתוח הנופי.

• **נקודת מפגש:** בניין האבן בכניסה לבי"ח רמב"ם (סיור מעגלי)

• **הגעה בתחבורה ציבורית:** קו 40/40 מהדר

• **מדריכת הסיור:** דפנה גרינשטיין, אדריכלית נוף, שותפה בכירה במשרד גרינשטיין-הר-גיל וילידת חיפה. משרדה זכה בפרס קרוון לאדריכלות נוף על תכנון פארק הכט בחיפה, ועוסק כיום בתכנון קו החוף החדש של העיר.

• **משך הסיור:** 90 דקות

חזית הים-חזית המאבק

יום שבת, שעה 11:00

חוף הים של שכונת בת גלים קרץ מאז ומתמיד ליזמי נדל"ן, בזכות הממשק הייחודי בין השכונה לים. התכניות השונות לפיתוח חוף בת גלים כללו קזינו (בשנות ה-40), מרינה ואפילו כביש שירות. ב-20 השנים האחרונות פועלים תושבי השכונה להגן על רצועת החוף הייחודית שלהם בוועדות התכנון, במאבק ציבורי ובשיתופי פעולה שונים.

ההליכה בסיור תתבצע חוף בת גלים המהווה "אצטדיון לאומי" לגלישת רוח, גלישת עפיפון וגלישת גלים. במחלף אלנבי ההולך ונבנה נשמע על המאבק לשימור החוף ועל התכניות החדשות לחוף, הנערכות בשיתוף הגולשים. לאורך טיילת בת-גלים נכיר את המאבקים להם היו שותפים תושבים רבים, ונשוחח על הקשר בין זהות מקומית, אקטיביזם ותכנון. נעבור באזורי הגלישה השונים ובהינתן התנאים גם נצפה בגולשים בפעולה.

• **נקודת מפגש:** הקזינו בבת גלים

• **נקודת סיום:** הכנסייה ברחוב יוברט המפרי

• **הגעה בתחבורה ציבורית:** קו 40/40 מהדר

• **מוביל ההליכה:** ירון כרמי, גולש, יליד חיפה, מפעילי המאבק הציבורי להצלת חוף בת גלים

• **משך הסיור:** שעתיים

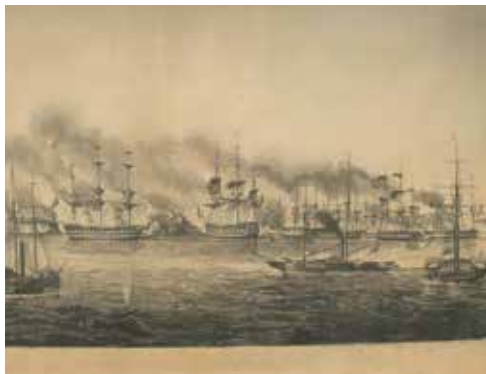
פירוט ההליכות

יום שבת 2.5

ארץ של ים: סיור במוזיאון הימי הלאומי

יום שבת, שעה 12:00

תצוגת המוזיאון הימי הלאומי משקפת 5000 שנים של היסטוריה ימית והתפתחות הספנות בים התיכון. בהליכה בין אוצרות שנמשו מן הים וספינות עתיקות משוחזרות נתוודע לסיפורן המרתק של התרבויות הקדומות אשר שגשגו לחופי הים התיכון ואף יצרו קשרי גומלין ביניהן. נעבור בין פסיפס שקמונה, מבחר מתצוגת הקבע ואיורים מהתערוכה מראות יפו באמנות ההדפס - מאות י"ז-י"ט, בדגש על הקשר בין העיר לים.

• **נקודת מפגש:** המוזיאון הימי הלאומי, אלנבי 198
• **מוביל ההליכה:** סער נודל, ארכיאולוג, מורה לשל"ח וגיאוגרפיה ומדריך בכיר במוזיאון הימי

• **כניסה והדרכה ללא תשלום**

• **משך הסיור:** 90 דקות

• **מספר משתתפים:** עד 40 איש

להרשמה: המוזיאון הימי, טלפון 04-8536622

בין השעות:

10:00-16:00 ביום רגיל

10:00-13:00 ביום שישי

בשבת החל מהשעה 10:00

כרמל בים יבוא - מסטלה מאריס אל הים

יום שבת, שעה 15:30

שיא כרמלי חיפאי - נטייל באחד האזורים המרגשים בעיר - "ראש הכרמל" - המקום בו "נשפך" הכרמל אל הים. נתוודע לערכיו הפיזיים והאנושיים המיוחדים מחד, ולכוחות הבינוי והפיתוח הנוגסים בו מאידך. בסיור נדבר על קדושת האזור ונעבור באתרי הדת השוכנים בו, נראה עדויות להתיישבות העבר ולמאבקים על הארץ, ונהנה מתצפיות נוף לקראת שקיעה ומראות ירוקים של אביב.

נעלה בקבוצות ברכבל ונזכה לראות את המסלול מלמעלה, נשקיף ממרפסת התצפית בסטלה מאריס, נעבור בארמון עבדאללה פחה, ובקפלה הכרמליטית. נראה ביצורים בריטיים ממלחמת העולם השנייה ואת מערת אליהו (הסגורה בשבת). נסיים למרגלות ההר במחלף אלנבי הסמוך לתחנת הרכבת התחתונה.

שימו לב! הסיור יחל בעלייה מרוכזת ברכבל. הנוסיעה כרוכה בתשלום של 21 ₪ לאדם. ניתן להצטרף לסיור בתחנת הרכבל העליונה, אך לא תתאפשר עליה בחזרה ברכבל (הנוסיעות נפסקות בשעה 17:30)!

• **נקודת מפגש:** כניסה לתחנת הרכבל בחוף בת גלים, רח' יוברט המפרי (הסיור מעגלי)

• **הגעה בתחבורה ציבורית:** קו 40/40 מחדר

• **מוביל ההליכה:** גיא שחר - אדריכל וגיאוגרף, תושב חיפה, מייסד "שביל חיפה", מרצה בנושאי מסעות וטוילים

www.haifatrail.com, www.guysachar.com

• **משך הסיור:** 150 דקות

• **פרטי הסיור (פנימי):** מרפסת התצפית בסטלה מאריס, ארמון עבדאללה פחה, הקפלה הכרמליטית, הביצורים הבריטיים, מערת אליהו, מחלף אלנבי

על פרויקט "הים שלנו" Mare Nostrum

פרויקט "הים שלנו" הוא פרויקט בינלאומי במימון האיחוד האירופי המשותף אותו יזמה פרופ' רחל אלתרמן מהטכניון. מלבד חיפה שותפים בפרויקט "הים שלנו" הערים קוולה ואלכסנדרופוליס ביוון, וולנסיה בספרד, שותף ממלטה, החברה להגנת הטבע בישראל, שותף ירדני מעקבה, ומוסדות מחקר מהטכניון ומיוון. העבודה בפרויקט מתמקדת בפיתוח כלים חדשניים לניהול הממשק בין העיר, החוף והים, ולחיזוק מעורבות ומודעות הציבור לנושאים אלו.

בחיפה מתמקד "בדרך אל הים", בזכות הציבור לחוף ים. מטרתו היא לחזק את הקשר בין העיר לים, את הגישה הפיזית והתפישתית בין תושבי העיר ותושבי השכונות הסמוכות לחוף הים. אזור מקרה המבחן משתרע לאורך רצועת החוף משכונת בת גלים ועד הגבול הדרומי של חיפה ובממשק בינו לבין שכונות החוף: נווה דוד, שער העלייה, עין הים ובת גלים. השכונות משקפות את המורכבות והגיוון של חיפה כולה: תושבי השכונות הם תושבים ותיקים, עולים וותיקים, יהודים וערבים. הם מקיימים קשר יומיומי עם הים בסביבה מורכבת שבה קיימים אזורי טבע, נופש ובילוי לאורך החוף לצד מגורים ועסקים, תשתיות תחבורה, בית חולים ובסיסי צבא.

צוות פרויקט "הים שלנו" בחיפה. יוזמת ומובילת הפרויקט בעיריית חיפה היא אדריכלית הנוף ד"ר זיוה קולודני; משרד ויאפלן בראשות המתכנתת החברתית חגית נעלי יוסף מוביל ומתניע את תהליכי השתתפות הציבור וגיבוש ארגז הכלים בפרויקט; הביולוגי הימי ד"ר גיל רילוב מהמכון לחקר ימים ואגמים בחיפה אחראי על פרויקט "אנשים עושים מדע"; סטודיו זונגה הם יועצי המדיה של הפרויקט ואחראיים על התייעוד והמדיה החברתית; חברת המחשוב גיאומינד אחראיים על המיפוי הממוחשב של "הדרך אל הים" ובניית האפליקציה לפרויקט "אנשים עושים מדע".

במטרה לשפר ולחזק את זכות הציבור לחוף הים מתמקד פרויקט "הים שלנו" בחיפה בארבעה פרויקטים מרכזיים:

"הדרך אל הים" עוסק בהגברת הגישה הפיזית והתודעתית אל חוף הים. נרצה לדעת מהן עמדות התושבים לחוף הים, לאתר את דרכי הגישה של תושבי השכונות לים (הליכה ברגל - דרך מעברי חצייה; עלייה על הגשרים; חצייה תעלת ניקוז מתחת לכביש והרכבת; רכב פרטי; תחבורה ציבורית; אופניים), לאן מגיעים ומה האנשים עושים בחוף הים. אנו מלווים את האנשים בדרכם אל הים, משוחחים איתם על הדרך, מעלים את הדרכים השונות על גבי מפות ומתעדים את הדרך אל הים באמצעות תצלומים וסרטים.

"אנשים עושים מדע" פרויקט ראשון מסוגו בישראל העוסק באופן בו אנשים משתמשים בחוף, ובאיסוף ועיבוד ידע שיוגבש על ידי תושבים מתנדבים בחוף שקמונה. מטרת העבודה היא לעורר את מעורבות הציבור בנעשה בחוף הים ולעודד אותו לצבור ידע על הנעשה בחוף ולשתף אותו עם הקהילה העירונית. הרעיון הוא ליצור פלטפורמה דיגיטלית לזיהוי ושיתוף תופעות מיוחדות שידווחו על ידי המבקרים על חוף הים (צבי ים, פריחת צמחים), מפגעים (חסימות) או אירועים מיוחדים (תחרות גלשנים) שתהא זמינה בטלפון נייד ותחובר למוקד העירוני. מדובר במהלך משולב של מחקר ופרקטיקה יישומית שיעניקו לפרויקט החיפאי נדבך חדשני בשדה הידע וכלי חדש של השתתפות הקהילה בנעשה בחוף הים.

"כשהעיר והים נפגשים" היא סדרת הרצאות פתוחות לקהל הרחב בשכונות החוף וסוירים לאורך החוף שיינתנו פעם בחודש על ידי מומחים בנושאי הים והחוף. הכוונה היא להעשיר ולהעמיק את הידע על הים ולגרום למעורבות גדולה יותר של התושבים בפרויקט.

"שולחן עגול" הוא סדרת מפגשים לתאום וקרוב בין הגופים הרבים המנהלים ומעורבים בחוף הים. מדובר בגופים כמו עיריית חיפה, רשות הטבע והגנים, רשות העתיקות, אונ' חיפה החופרת בתל שקמונה, המכון לחקר ימים ואגמים; ארגוני חברה (החברה להגנת הטבע); נציגי שכונות הגרות בסמוך (נווה דוד, שער העלייה, עין הים, בת גלים) ועוד. המפגשים במהלך שנת 2015 מוקדשים להכרת המשתתפים, הקשר שלהם ואופן מעורבותם בחוף הים; הצגת בעיות הקשורות לחוף הים; הצעות לשיתופי פעולה וקשרים אפשריים בין הגופים לממשקים, יוזמות לפרויקטים, ותכנית המשך.

